
1. sz. körlevél

I. A helyi csoportok megalakításának előkészítése

Az alapszabályzat értelmében a CSEMADOK helyi csoportja minden olyan városban és községben megalakulhat, ahol legalább 20 állandó tag jelentkezik. Ha egy községben nincs elég jelentkező, úgy több szomszédos község tagjai egy közös helyi alapszervezetbe tömörülhetnek.

Mindenekelőtt tehát meg kell nyerni a helyi csoport szervezésére a leghaladóbb polgárokat, és a jelentkezők közül megalakítani az előkészítő bizottságot. Vigyázni kell, nehogy esetleg sovíniszta és fasiszta elemek vegyék kezükbe és veszélyeztessék a megalakuló helyi csoport sorsát.

Az előkészítő bizottság mindenekelőtt felveszi az érintkezést a központi titkársággal. Legalább 2 héttel előbb bejelenti, hogy mely napon, mely helységben és hány óraker szándékozik az alakuló közgyűlést megtartani. Közölni kell, hogy kinek a nevére és címére küldendő a levelezés.

Az alakuló közgyűlésre az engedélyt helyben, a helyi művelődésügyi előadónál (miestny osvetový referent), vagy ha ilyen nincs, a járási művelődésügyi tanácsnál (okresná osvetová rada) kell kérni, mielőtt az alakuló közgyűlés időpontját kitűzték.

A művelődésügyi tanácshoz intézett kérvényhez mellékelni kell a vezetőségbe jelöltek névsorát s a kitöltött jelentkezési nyilatkozatokat is — ha már vannak ilyenek — jóváhagyás végett. A jövőben jelentkező tagok belépési nyilatkozatait is be kell mindenkor nyújtani a művelődésügyi tanácshoz. Az ideiglenes tagigazolványt (a jelentkezési nyilatkozat második lapját) a pénztáros magánál tartja, s csak akkor kézbesíti a tagnak, ha az illető tag belépését jóváhagyták. A jelentkezési nyilatkozatokat csak a jóváhagyás után kell központunkba beküldeni (az esetleg jóvá nem hagyott, visszautasított jelentkezési nyilatkozatokat is, melyekre szükségünk van statisztikai célokból). A beiratkozási díjat és a felajánlott tagdíjat természetesen csak azoktól a tagoktól lehet beszélni, akiknek jelentkezését a művelődésügyi tanács jóváhagyta. Az előkészítő bizottságok időben adják tudtunkra, hány belépési nyilatkozatra lesz szükségük. Kérjék fel személyesen

1. a helyi előljáróságot (hnb);
2. a Matica slovenská képviselőjét;
3. a helyi művelődésügyi előadót (miestny osvetový referent), illetve a járási székhelyeken a járási művelődésügyi felügyelőt (okresný osvetový inšpektor);
4. az SZLKP, a CSISZ, Slub stb. képviselőit, hogy tiszteljék meg jelenlétükkel az alakuló közgyűlést, és lehetőleg mondjanak pár üdvözlő szót is.

A gyűléstermet fel kell díszíteni csehszlovák, szlovák és vörös zászlókkal és helyénvaló, lehetőleg kétnyelvű jelszavakkal, mint pl.:

1. Éljen a csehszlovák—magyar testvériség!
Nech žije československo—maďarské bratstvo!
2. Népi kultúrával a szocializmusért — szocializmussal a tartós békéért!
Ludovou kultúrou za socializmus — socializmom za trvalý mier!
3. Szocializmus nélkül nincs népi kultúra!
Bez socializmu niet ľudovej kultúry!
4. A múlt a tegnapé — miénk a jobb jövő népi kultúrája!

Minulosť patrí včerajšku — vpred k ľudovej kultúre krajsieho zajtrajška!

Ahol mód és lehetőség van rá, ajánlatos az alakuló közgyűléssel egybekötött kultúrműsort rendezni; ha az alakuló közgyűlést du. rendezik, úgy közvetlenül a gyűlés után, ha viszont az alakuló közgyűlés délelőtt van, a műsort du. tartásuk meg, tetsszész szerinti belépődíjjal. (Ebben az esetben kérvényezzék a helyi hatóságoktól a kultúrműsor engedélyezését is...) A műsorban csak olyan haladószellemű, szocialista tartalmú számokat illesszenek, melyek alkalmasak arra, hogy nyilvánosság előtt bebizonyítsák a magyar ajkú polgárok hűségét a népi demokrácia és a szocializmus iránt. Lehetőség szerint tarkítsák a műsort szlovák számokkal is, hogy ezzel mindjárt a kezdetben is szolgáljuk a szlovák—magyar közeledés ügyét.

Már az előkészítés folyamán, és később, az alakuló közgyűlésen, és az estleges kultúrműsornál is ügyelni kell arra, hogy a megalakulásnak ne legyen hangsúlyozott politikai (kommunista) jellege, ami visszariasztaná a kultúregyesülettől a lakosság azon részét, amelynek még nincs szocialista öntudata, viszont megvan benne a jóakarat, hogy bekapcsolódjon a kultúrmunkába. Feladatunk az, hogy éppen az ilyen polgárokat szervezzük be egyesületünkbe, és így a népi demokrácia odaadó híveivé neveljük. Tehát már az előkészítő bizottságot, és később magát a helyi csoport elnökségét is úgy kell megválasztani, hogy abban képviselve legyen a lakosság minden rétege, ám biztosítva legyen a meggyőződéses, politikailag öntudatos demokraták túlsúlya.

Az alakuló közgyűlés jelölő bizottságot választ, melynek feladata lesz, hogy a helyi csoport előjáróságát megszavazásra ajánlja a közgyűlésnek. A jelölő bizottság kellőképpen készüljön fel feladatára — nehogy csak találmásra állítsa össze a jelölőlistát. Jelölésre és megválasztásra kerül: egy elnök, egy alelnök, titkár és egy pénztáros. Nagyobb helyi csoportoknál szükség szerint még további 2—5 előjárósági tag választható.

II. Az alakuló közgyűlés levezetése

Az alábbiakban útmutatót adunk az alakuló közgyűlés levezetéséhez azoknak, akiknek még nincs elég tapasztalatuk az egyesületi életben.

Az alakuló közgyűlés megkezdése előtt fel kell fektetni legalább 20 jelenlevő névsorát, kik már tagul jelentkeztek (a többi jelenlevő névsora nem fontos). A jelenlevők névsora szükséges az alapszabályok jóváhagyásához.

Az alakuló közgyűlés megkezdése olyképp történik, hogy az előkészítő bizottság egyik tagja az elnöki asztaltól jelt ad a csehszlovák himnusz eljátszására, illetve eléneklésére.

Az előkészítő bizottság nevében üdvözlí a megjelenteket, anélkül hogy neveket említene. Utána megválasztásra ajánlja az alakuló közgyűlés tiszteletbeli elnökségét

(a körülményekhez képest 6—8 személyt), melynek szerepe az, hogy a helyi csoport előljáróságának megválasztásáig a közgyűlést vezesse.

A tiszteletbeli elnök átveszi a gyűlés vezetését, megnyitja azt, és név és rang szerint egyenként üdvözlöi a hatóságok, politikai pártok és tömegszervezetek megjelent képviselőit, és rangsor szerint szót ad azoknak, akik üdvözölni kívánják a közgyűlést. (Hogy ki jelentkezik közülük szólásra, meg kell tudakolni már a közgyűlés előtt.) Az üdvözlő beszédek elhangzása után a gyűlést vezető tiszteletbeli elnök javaslatot tesz a jó előre összeválogatott jelölő bizottság megválasztására, és azt megszavaztatja. A megszavazás után felkéri a jelölő bizottságot, hogy vonuljon vissza a jelölőlista összeállítására. Míg a jelölő bizottság távol van, valaki felolvassa a hivatalosan megfogalmazott alapszabályzatot, melyet az elnök megszavaztat. Ezután a jelölő bizottság elnöke előterjeszti a jelöltek listáját, és a tiszteletbeli elnök felteszi a kérdést, hogy van-e valakinek kifogása a jelöltek valamelyike ellen. Utána szavazásra bocsátja a jelölteket, lehetőleg az egész listát egyszerre. Az új elnökség, élén az elnökkel, elfoglalja helyét az elnöki asztalnál, és átveszi a közgyűlés további vezetését. Az elnök azután megtartja székfoglaló beszédét, melyben igazodik az alapszabályokban lefektetett egyesületi célkitűzésekhez, és főleg kiemeli a népi demokratikus Csehszlovák Köztársaság iránti hűségünket, a népi szocialista kultúra szükségességét és hivatását, valamint a szoros testvéri együttműködés szándékát a szlovák kultúregyesülettel, a Matica slovenskával. Egyúttal felhívja a jelenlevőket, hogy minél többen jelentkezzenek tagul az egyesületbe és e célból maradjanak helyükön a gyűlés berekesztése után, hogy mindjárt átvehessék és kitölthessék a jelentkezési nyilatkozatot.

Az elnöki székfoglalóval be is fejeződött a helyi csoport megalakulása. A közgyűlés ünnepélyességének emelésére eléneklik az Internacionálét.

A fő súlyt arra kell helyezni, hogy az alakuló közgyűlés lefolyása az eseményekhez méltóan ünnepélyes legyen. Nem lehet tehát a napirendbe beiktatni a szabad felszólalásokat, mert valamely, az alakulás kereteit túlhaladó felszólalás, megzavarhatná annak ünnepélyességét.

Az alakuló közgyűlés lefolyásáról jegyzőkönyvet kell készíteni legalább 3 példányban. A jegyzőkönyv legyen rövid, nem szükséges a felszólalók egész beszédét lejegyezni, elegendő azok vezérgondolatát megemlíteni és a záradékban megnevezni azokat, akiket a jelenlevők közül a jegyzőkönyv hitelesítésével megbíztak. A hitelesítők által aláírt jegyzőkönyvből 2 példányt a jelenlevők névsorával (vagy annak másolatával) együtt haladéktalanul be kell küldeni a központi titkárságnak ajánlott levélben, hogy a központ jóváhagyás végett benyújthassa a megalakult helyi csoport alapszabályzatát az illetékes hivatalokhoz. A helyi csoportnak tehát nem kell a járási nemzeti bizottságnál kérvényezni az alapszabályzat jóváhagyását; azt a központi titkárság intézi. A jegyzőkönyv beküldésével egyidejűleg kérjük közölni a központtal az elnökségbe beválasztottak nevét, pontos címét és azt is, hogy kinek a nevére címezzük a postát.

A jóváhagyott hivatalos alapszabályzathoz mellékeljük annak magyar nyelvű fordítását is, s az egészet bekötve, a költségek megtérítése ellenében megküldjük a helyi csoportoknak. Ez természetesen bizonyos időt fog igénybe venni, tehát felesleges volna sürgetni. A helyi csoport addig is szabadon működhet.

Ezzel a körlevéllel egyidejűleg megküldjük az alapszabályzat ideiglenes kivonatát.

III. Általános utasítások

a) Tagdíj: A CSEMADOK-ot egy hatalmas, szilárd vagyoni és tömegalapokon nyugvó, élettől pezsgő, népi kultúrházzá kell építenünk, hogy ezzel is bebizonyít-

suk köztársaságunk színe előtt életerejét, magas műveltségigényét és azt az akarását, hogy egy közös, szebb jövő életformáinak megteremtésénél nem sajnálunk sem fáradást sem áldozatot.

Munkatervünk sok feladatot ró ránk. Többek között népművelési folyóiratok, irodalmi és politikai művek kiadását, könyvtárak felállítását és kiegészítését stb. Mindez megköveteli, hogy mindjárt kezdetben rendet teremtsünk a pénzügyekben is. A CSEMADOK-ot mint a saját házunkat építsük, magunknak kell tehát a szükséges téglát összehordani.

Fontos tehát, hogy a helyi csoport előljárósa, de különösen a pénztáros meggyőzze a jelentkező tagokat, hogy ne legyenek túl szűkmarkúak a tagdíj felajánlásánál (egyébként lásd a tájékoztatást a jelentkezési nyilatkozat hátlapján).

A tagdíjak megszabására a következő irányzat betartását ajánljuk:

- 1500 Kés havi jövedelemig a havi tagdíj 5,— Kés
- 1500—2000 Kés havi jövedelemig a havi tagdíj 10,— Kés
- 2500—4000 Kés havi jövedelemig a havi tagdíj 15,— Kés
- 4000—5000 Kés havi jövedelemig a havi tagdíj 20,— Kés
- 5000—6000 Kés havi jövedelemig a havi tagdíj 30,— Kés
- 6000 Kés-nál több havi jövedelemnél a havi tagdíj 50,— Kés

ezen felül pedig a tag felajánlása szerint.

A földművesek esetében, akiknek nincs fizetésből származó jövedelmük, szintén a fentiekhez kell igazodni, alapul véve a birtokukban levő föld terjedelmét.

Ott, ahol lehetséges, igyekezni kell a vagyonosabb réteg — kereskedők, ügyvédek, orvosok és hasonlók között olyan támogató tagokat szerezni, akik jószántukból havonta nagyobb összegekkel (több száz koronával) támogatnák a CSEMADOK-ot. Ha más, tényleges munkát nem is végeznének az egyesületben, már azért is hozzájárultak a CSEMADOK fejlesztéséhez. Rendelésre nagyobb, kerek összeget kitevő értékekben is küldünk tagbélyegeket. Egyébként mindig szem előtt kell tartanunk, hogy minél több állandóan fizető tagot szerezzünk a CSEMADOK-nak. Ne tekintsük akadálynak a tagfelvételnél azt a körülményt, hogy az illetőtől a tagdíj fizetésén kívül nem várható aktív közreműködés. A tagfelvételnél az egyedüli szempont a becsület kérdése legyen, t. i., hogy a tagjelölt politikailag feddhetetlen múltú legyen, vagy ne legyen büntetett előéletű oly vétségért, melyet aljas szándékkal követett el.

A pénztáros gondoskodjon a tagdíjak lelkiismeretes, havonkénti beszédéről addig is, míg a végleges tagsági igazolványokat megküldjük, nehogy a tag hátralékba kerüljön a tagdíjjal. Az így befolyó összeget a pénztáros egyelőre a pénztárkönyvben mint bevételt kezeli. Mihelyt megkapja a tagbélyegrendelés céljaira kinyomtatott csekklapokat, megrendeli azon a szükséges mennyiségű és értékű tagbélyegeket, beküldve egyúttal a pénzt a központnak.

A központi bizottság a tagsági bélyegek kiadásáról úgy döntött, hogy csak csekklapon, előre kitöltött rendelésekre ad ki bélyegeket a helyi csoportoknak. Ennek oka természetesen nem az, hogy a központ talán bizalmatlan a helyi vezetőkkel, hanem csupán az, hogy meg akarjuk takarítani azt a sok és bonyolult munkát, amit az utólagos elszámolás mind a központnak, mind a helyi csoportnak okozna.

Minden ilyen, csekklappal előre kifizetett rendelést a beérkezés napján elintézzük.

b) Gyűjtések rendezése: Minden néven nevezendő pénzgyűjtésre engedélyt kell kérni nemcsak az illetékes hatóságoktól, hanem a központtól is. Az engedély kérésénél meg kell jelölni a központ számára is, milyen célra szolgál a gyűjtés, és hogy hány gyűjtőívre lesz szükség. Nyomtatott, sorszámmal ellátott gyűjtőíveket a köz-

pont díjtalanul bocsát rendelkezésre. A helyi csoportok csakis a központ által kiadott gyűjtőíveken gyűjthetnek.

Ezen előírások betartásáért az előjáróság és az ellenőrök osztatlan felelőséggel tartoznak.

c) A központ részesedése különféle jövedelmekből.

Az alapszabályzat értelmében, valamint a nagy cél érdekében, melyet a harmadik szakasz bekezdésénél vázoltunk, szükséges, hogy a helyi csoportok alkalmi jövedelmükből egy csekély résszel hozzájáruljanak a központ jelentős költségvetéséhez. A központi bizottság ezt a részesedést olyan alacsonyra szabta, hogy az semmiképp se terhelje meg a helyi csoportok ténykedését.

aa) Színelőadások, mulatságok és hasonló rendezvények összbevételeiből a központ részesedése kb. 5 % . Ha a színelőadások belépődíját a helyi csoport előre megszabott jegyárakban állapítja meg, akkor a pénztáros köteles idejében nyomtatott belépőjegyet rendelni a központnál, megjelölve, hogy milyen árú jegyből hány darabra van szüksége. A színelőadásra csakis a központtól kapott jegyek adhatók el. A központ minden jegy után 5 %-ot számláz a helyi csoportnak. Pl. 10,— koronás jegynél 50 fillért, 20,— koronásnál 1 koronát, amit az előadás után a pénztáros csekklapon átutal a központnak.

A megszabott árú jegyeknél a helyi csoport hátránya az, hogy a községnek, illetve a városnak fizetendő adó nagyobb összegre rúg, mint ha tetszés szerinti belépődíjat szab meg, ez esetben az adót becslés szerint, egy összegben veti ki a hatóság.

Ha tehát a helyi csoport előjárósága úgy dönt, hogy az előadás tetszés szerinti belépődíj lesz, akkor a pénztáros az előadás után beküldi a központnak az összbevétel 5 %-át, aszerint, ahogyan azt a pénztárkönyvbe bevezette.

bb) A gyűjtésekből a központ részesedése 15 %.

A gyűjtésekből a központnak járó 15 %-os részesedést a központ által kiadott gyűjtőívek alapján kell elszámolni és a gyűjtés befejezése után csékklapon átutalni a központnak, beküldve a gyűjtőívek másolatát is. A pénztáros a gyűjtőívek eredetijét gondosan megőrzi mint pénztári bizonylatot.

cc) Alkalmi pénzajándékokból, túlfizetésekből a központ részesedése 20 %.

Az alkalmi pénzajándékok után a központnak járó részesedést a pénztárkönyv alapján kell elszámolni, a negyedévi pénztári jelentéssel egyidejűleg (lásd az ügyvitelről szóló szakaszt).

A részesedésként átutalt pénz, mely a helyi csoportok pénztárában csekély összegeket, sokszor csak pár koronát tesz ki, a központnál a sok helyi csoporttól összegyűjtve évente viszont jelentős összeg lesz, amiből a központ az egész magyar kultúrmunkát támogathatja majd.

Aki a CSEMADOK-nak ad — az MAGÁNAK ad.

2/Ügyvitel

Az ügyvitelnél az előjáróság és az ellenőrök viseljék szívükön, hogy az illetékesek az első lépéstől kezdve tartsanak rendet a CSEMADOK háza táján. Minden rendtelenség arra vezet, hogy a tagok előbb-utóbb elveszítik az előjáróságba vetett hitüket, ami végül is minden egészséges egyesületi munkát megbénít. A helyi csoport ügyvitelének legfontosabb mozzanatai:

a) A pénztárkönyv vezetése:

A központ egységes pénztárkönyvet ad ki, melyet önköltségi áron küldünk meg minden egyes megalakult helyi csoportnak.

Mivel a pénztárkönyvön rajta lesz majd az is, hogy kell azt vezetni, azért itt csak

annyit jegyzünk meg, hogy a pénztárkönyvbe minden bevételt és minden kiadást külön-külön be kell írni. Nem helyes tehát több, különféle kiadást vagy bevételt egy összegben bevezetni.

Ha pl. valamit rendez a helyi csoport, nem helyes az elszámolást úgy bevezetni a pénztárkönyvbe, hogy a pénztáros a kiadásokat levonja az összbevételből, és csak a tiszta jövedelmet írja be. Külön kell kimutatni, mennyi volt a bevétel

a belépődíjakból,

a túlfizetésekből,

az italból,

a büféből,

a tombolából stb.,

ezzel szemben a kiadásoknál külön fel kell tüntetni, mit fizetett ki a pénztár

az italokért,

a büfé részére vásárolt árukért,

a terem díszítéséért és takarításáért,

a zenéért,

a hivatalos illetékekért (engedélyek, adók, tűzoltói illetékek stb.).

Ugyanígy kell eljárni a tagbélyegek rendelésénél is. A rendeléskor beküldött összeget fel kell tüntetni a kiadásoknál és a beszedett tagdíjakat (összesítve is) a bevételeknél: a két összeg közötti különbség adja a helyi csoport 10 %-os tagdíjrészesedését. Nem helyes tehát a pénztárkönyvbe csak a 10 %-os részesedést beírni mint bevételt.

A pénztárkönyvbe a helyi csoport minden pénzforgalmát be kell vezetni, különben lehetetlen volna az ellenőrzés. Tilos tehát a helyi csoport pénztárában olyan pénzt tartani („fekete alap”), ami nincs beírva a pénztárkönyvbe. A pénztárkönyvben kimutatott összegnek egyeznie kell azzal a pénzzel, ami a pénztárban van.

Az előjáróság felelős mind a központnak, mind a tagoknak azért, hogyan gazdálkodik. A pénztáros ezért ne mulasszon el minden naptári negyedév végén pénztári jelentést tenni mind a taggyűlésnek, mind a központnak.

b) A leltár

A helyi csoport minden maradandó vagyontárgyáról (kivéve az apró használati tárgyakat, mint pl. tintatartó, villanyégők, bélyegzők stb.) leltárt kell készíteni, feltüntetve a vételárat, illetve ajándékozás esetén a becsértéket.

A leltárt a titkár, vagy ha van ilyen, a leltáros vezeti és őrzi meg gondosan.

3/ Nyomtatványok

A helyi csoportok ügyvitelének megkönnyítése, egységesítése és a takarékoság céljából a központ minden szükséges ügyviteli nyomtatványt tömegesen készítet az összes helyi csoportok számára, minek folytán az előállítás rendkívül olcsóvá válik.

Hasonlóképpen akarunk eljárni az egyesületi bélyegzők, s ha szükséges lesz, a fejlődéses levélpapír esetében is. Azért kérjük a helyi csoportokat, hogy ezeket a körlevél kézhez vétele után rendeljék meg a központnál.

A legfontosabb nyomtatványt, a pénztárkönyvet, mely a tagbélyegek kimutatását is tartalmazza, megküldjük minden megalakuló helyi csoportnak anélkül, hogy azt megrendelné, mihelyt a pénztárkönyvek elkészülnek. Addig is kérjük a helyi csoportokat, hogy bevételeiket és kiadásaikat ideiglenesen jegyezzék.

Jó munkát!

A Csemadok Központi Bizottsága